

Τεστ Κατάταξης 5

Grading Test 5

Οδηγίες

Πρέπει να γράψετε το τεστ μέσα σε 2 το πολύ ώρες. Μπορείτε να το γράψετε σταδιακά, μισή ώρα κάθε βράδυ. Επίσης μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το λεξικό σας.

Προσοχή!! Δεν πρέπει και δεν μπορείτε να γράψετε όλο το τεστ. Όσο προχωράτε γίνεται όλο και πιο δύσκολο. Το τεστ αυτό θα μας βοηθήσει να δούμε αν κάνατε καλή επιλογή του επιπέδου σας. Δεν είναι πραγματικές εξετάσεις γι αυτό δεν χρειάζεται να γράψετε ένα ΚΑΛΟ τεστ. Αν έχετε οποιαδήποτε απορία μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μας (email: ifigenia@hcc.edu.gr, τηλέφωνο: +30-210-5238149).

Το τεστ πρέπει να είναι χειρόγραφο. Όταν τελειώσετε, στείλτε μας ένα σκαναρισμένο αντίγραφο με email (ifigenia@hcc.edu.gr) ή fax (+30-210-8836494).

Instructions

The duration of the test must not surpass 2 hours. You can write it in stages, every night for half and hour. You can use your dictionary.

Attention!! You must not and you cannot write the entire test. As you progress it becomes all the more difficult. This test will help us place you in the level that is most adequate for you. They are not real tests therefore you do not have to do a GOOD test. If you need any clarification do not hesitate to contact us (email: ifigenia@hcc.edu.gr, telephone: +30-210-5238149).

The test needs to be handwritten. After completing it please send a scanned copy via e-mail (ifigenia@hcc.edu.gr) or fax (+30 210 8836494).

Instruction

L'examen devra être complété dans moins que deux heures. Vous pouvez l'écrire en stage, une demi heure chaque soir. De plus vous pouvez utiliser votre dictionnaire.

Attention!! Il ne faut pas et vous ne pouvez pas compléter tout l'examen. L'examen devient de plus en plus difficile. Cet examen nous aidera à bien vous placer dans un niveau qui vous convient. Ce n'est pas un vrai examen alors il n'est pas nécessaire de faire un **BON** examen. Si vous voulez plus d'information n'hésitez pas de nous contacter (email: ifigenia@hcc.edu.gr, telephone: +30-210-5238149).

Lors que vous terminerez envoyer-nous l'examen par e-mail (ifigenia@hcc.edu.gr) ou fax (+30-210-8836494).

Όνομα / Name

.....

Μαθήματα από / έως

.....

Courses from / to

Επίπεδο

.....

Level

ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ

1. Έννοια :

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις συνδέονται με ένα συγκεκριμένο πρόσωπο ή με συγκεκριμένα πρόσωπα, όταν υπάρξουν τα πραγματικά εκείνα γεγονότα (**νομικά γεγονότα**) που κατά περίπτωση είναι αναγκαία σύμφωνα με το δίκαιο.

Τέτοια γεγονότα μπορεί να είναι απλά φυσικά γεγονότα, π.χ. ο θάνατος, ή απλές σωματικές ενέργειες, π.χ. εύρεση θησαυρού. Κατά κανόνα όμως το δίκαιο συνδέει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις με τα πρόσωπα τα οποία θέλησαν συγκεκριμένα δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις και έχουν **δηλώσει** τη σχετική θέλησή τους. Η **δήλωση της ιδιωτικής θελήσεως** λοιπόν είναι το κύριο και απαραίτητο περιεχόμενο της πράξης που τείνει στην παραγωγή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων (**έννομων συνεπειών**), όχι όμως και το μοναδικό. Το σύνολο των νομικών γεγονότων που απαιτούνται για τη γέννηση ενός δικαιώματος υπέρ ορισμένου προσώπου και μιας αντίστοιχης υποχρέωσης στο πρόσωπο ενός άλλου καλείται στη νομική τεχνική ορολογία **«πραγματικό»**. Γι' αυτό κατά την ορθή διατύπωση δικαιοπραξία δεν είναι η ιδιωτική θέληση που κατευθύνεται στην παραγωγή ηθελημένων εννόμων συνεπειών, αλλά **δικαιοπραξία** είναι το πραγματικό το οποίο περιέχει δήλωση ή δηλώσεις βουλήσεως περισσότερων προσώπων και ενδεχομένως άλλα νομικά γεγονότα ή καταστάσεις και το οποίο αναγνωρίζεται από το δίκαιο ως λόγος επέλευσης των ηθελημένων από τον ή τους δηλούντες εννόμων συνεπειών.

Υπάρχουν κατ' εξαίρεση περιπτώσεις που η δήλωση της θελήσεως επιφέρει ορισμένα αποτελέσματα ανεξάρτητα, αν τα ήθελε ο δηλών ή όχι. Π.χ. αν ο δανειστής ληξιπρόθεσμης οφειλής προκαλέσει τον οφειλέτη του να εκπληρώσει την παροχή του (αυτό λέγεται «όχληση»), ο οφειλέτης γίνεται υπερήμερος, άρθρ. 340 ΑΚ, είτε το θέλησε ο δανειστής είτε όχι. Στις περιπτώσεις αυτές γίνεται λόγος για **οιονεί δικαιοπραξίες**.

2. Διακρίσεις δικαιοπραξιών :

Κύριο χαρακτηριστικό των δικαιοπραξιών είναι η παραγωγή ηθελημένων εννόμων συνεπειών (δικαιωμάτων και υποχρεώσεων) με δήλωση συναφούς θελήσεως από ένα ή περισσότερα πρόσωπα. Ανάλογα με το περιεχόμενο των δηλώσεων αυτών οι δικαιοπραξίες μπορούν να διακριθούν στα εξής είδη:

I. Δικαιοπραξίες «αιτία θανάτου» και «εν ζωή» :

Αν τα αποτελέσματα της δικαιοπραξίας προβλέπεται να επέλθουν μετά το θάνατο του προσώπου, τότε γίνεται λόγος για «δικαιοπραξία **αιτία θανάτου**». Κύρια δικαιοπραξία αιτία θανάτου είναι η διαθήκη. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις που τα αποτελέσματα των δικαιοπραξιών δεν προϋποθέτουν το θάνατο του δικαιοπρακτούντος πρόκειται για δικαιοπραξίες «εν ζωή».

II. Δικαιοπραξίες «χαριστικές» και «επαχθείς» :

Αν οι δικαιοπρακτούντες σκοπούν στην επαύξηση της περιουσίας του ενός μέρους (περιουσιακή επίδοση), χωρίς αντάλλαγμα εκ μέρους του αποκτώντος, γίνεται λόγος για **χαριστικές** δικαιοπραξίες. Αν αντίθετα η παροχή του ενός των μερών έναντι του παρεχομένου από το άλλο μέρος ανταλλάγματος, τότε πρόκειται για **επαχθείς** δικαιοπραξία.

III. Δικαιοπραξίες «ενοχικές» και «εμπράγματα» :

Η δικαιοπραξία με την οποία συνιστάται (π.χ. πώληση), μεταβιβάζεται (π.χ. εκχώρηση), αλλοιώνεται (π.χ. τροποποίηση όρων μισθώσεως), ή καταργείται (π.χ. άφεση χρέους) **ενοχικό** δικαίωμα ονομάζεται **ενοχική**. Η

δικαιοπραξία με την οποία συνιστάται (π.χ. επικαρπία), μεταβιβάζεται (π.χ. μεταβίβαση κυριότητας), αλλοιούται (π.χ. παροχή τίτλου δεύτερης υποθήκης) ή καταργείται (π.χ. παραίτηση επικαρπωτή) **εμπράγματο** δικαίωμα ονομάζεται **εμπράγματη**.

IV. Δικαιοπραξίες «εκποιητικές» και «υποσχετικές» :

Αν με τη δικαιοπραξία μεταβιβάζεται, καταργείται ή αλλοιώνεται δικαίωμα (ενοχικό ή εμπράγματο), τότε η δικαιοπραξία ονομάζεται **εκποιητική**. Αν, αντίθετα, με τη δικαιοπραξία δημιουργείται απλώς υποχρέωση προς παροχή (πράξη ή παράλειψη) σε βάρος του ενός ή και των δύο συμβαλλομένων μερών, τότε πρόκειται για **υποσχετική** δικαιοπραξία. Βασική διαφορά μεταξύ «υποσχετικής» και «εκποιητικής» δικαιοπραξίας είναι ότι με την πρώτη γεννιέται απλά και μόνο υποχρέωση προς περιουσιακή διάθεση (δηλ. μεταβίβαση, επιβάρυνση) ενός δικαιώματος, ενώ με τη δεύτερη πραγματοποιείται αυτή η διάθεση. Από την άποψη αυτή **όλες οι εμπράγματα** δικαιοπραξίες είναι **εκποιητικές**. Από τις ενοχικές δικαιοπραξίες εκείνες που συνιστούν ενοχικό δικαίωμα είναι υποσχετικές. Εκείνες που περιέχουν διάθεση του ενοχικού δικαιώματος (μεταβίβαση, επιβάρυνση ή κατάργησή του δηλ.) είναι εκποιητικές.

V. Δικαιοπραξίες «αιτιώδεις» και «αναίτιώδεις» :

Αν η επέλευση του ηθελημένου από τα μέρη αποτελέσματος προϋποθέτει την ύπαρξη κάποιου λόγου ή **αιτίας** που αναγνωρίζεται από το νόμο, τότε πρόκειται για **αιτιώδη** δικαιοπραξία. Π.χ. η (εκποιητική) δικαιοπραξία με την οποία μεταβιβάζεται σε κάποιον η κυριότητα του διαμερίσματός μου είναι έγκυρη και επιφέρει τα αποτελέσματά της, αν η μεταβίβαση αυτή γίνεται για κάποιο λόγο ή αιτία που αναγνωρίζεται από το δίκαιο ως λόγος που δικαιολογεί την περιουσιακή αυτή επίδοση (αύξηση της περιουσίας του αποκτώντος). Τέτοιος λόγος ή αιτία είναι λ.χ. η υποχρέωση προς μεταβίβαση του συγκεκριμένου διαμερίσματος που ανέλαβα στα πλαίσια μιας ενοχικής δικαιοπραξίας με τον αποκτώντα (σύμβαση πωλήσεως, δωρεάς κ.λ.π.). Αν δεν υπάρχει αιτία ή η υπάρχουσα δεν αναγνωρίζεται ως τέτοια από το νόμο ή δεν είναι έγκυρη, τότε και η εκποιητική δικαιοπραξία είναι άκυρη.

Αν, αντίθετα, το κύρος της δικαιοπραξίας δεν εξαρτάται από την ύπαρξη και το κύρος οποιασδήποτε αιτίας (με την πιο πάνω έννοια) τότε πρόκειται για **αναίτιώδη ή αφηρημένη** δικαιοπραξία, όπως είναι η δικαιοπραξία με την οποία ο δανειστής αναγνωρίζει ότι δεν υπάρχει το χρέος του οφειλέτη του (άφεση χρέους, άρθρ. 454 ΑΚ.). Τα αποτελέσματα της δικαιοπραξίας αυτής (σύμβασης) επέρχονται, δηλ. το χρέος αποσβέννυται, ανεξάρτητα από το λόγο για τον οποίο ενήργησε ο δανειστής. Αναίτιώδης δικαιοπραξία με την έννοια αυτή είναι και η μεταβίβαση της κυριότητας κινητού πράγματος κατά το άρθρ. 1035 ΑΚ.

VI. Δικαιοπραξίες «τυπικές» και «άτυπες» :

Αν για την παραγωγή των ηθελημένων εννόμων αποτελεσμάτων η βούλησή του ή των δικαιοπρακτούντων πρέπει να περιληφθεί ορισμένο τύπο (λ.χ. να γίνει εγγράφως, με ιδιωτικό ή με συμβολαιογραφικό έγγραφο), τότε η δικαιοπραξία αυτή λέγεται **τυπική**. Ο κανόνας είναι το άτυπο των δικαιοπραξιών, άρθρ. 158 ΑΚ. κατά το οποίο τύπος απαιτείται μόνο όπου ο νόμος ορίζει.

I. Δικαιοπραξίες «μονομερείς» και «πολυμερείς» ή «συμβάσεις» :

Αν για την παραγωγή εννόμων αποτελεσμάτων αρκεί η δήλωση της βουλήσεως ενός μόνου προσώπου, τότε γίνεται λόγος για **μονομερή δικαιοπραξία**. Μάλιστα αν η δήλωση αυτή για να παράγει τα αποτελέσματά της πρέπει να απευθυνθεί σε ορισμένο πρόσωπο, λ.χ. η καταγγελία συμβάσεως εργαζόμενου, τότε η δικαιοπραξία λέγεται ειδικότερα **απευθυντέα**. Αν δεν χρειάζεται ν' απευθύνεται προς ορισμένο πρόσωπο, όπως λ.χ. η προκήρυξη, άρθρ. 709 ΑΚ. τότε η δικαιοπραξία ονομάζεται **μη απευθυντέα**.

Αν για την επέλευση εννόμων συνεπειών απαιτείται η σύμπτωση των βουλήσεων δύο ή περισσότερων προσώπων, τότε γίνεται λόγος για **«πολυμερείς δικαιοπραξίες»** ή **«συμβάσεις»**, λ.χ. σύμβαση πωλήσεως, δανείου, μεταβίβασης κυριότητας, συστάσεως ενεχύρου κ.λ.π. Στις συμβάσεις συμμετέχουν δύο ή περισσότερα πρόσωπα με αντιτιθέμενα συμφέροντα των οποίων όμως οι δηλώσεις βουλήσεως συμπίπτουν (λ.χ. ο πωλητής θέλει να πωλήσει το τάδε διαμέρισμα, ενώ ο αγοραστής θέλει να το αγοράσει, αλλά και οι δύο θέλουν την αγοραπωλησία του συγκεκριμένου διαμερίσματος στη συμφωνημένη τιμή). Για το λόγο αυτό δεν είναι συμβάσεις οι συλλογικές πράξεις, λ.χ. απόφαση διοίκησης σωματείου, και οι κοινές ή από κοινού καταρτιζόμενες δικαιοπραξίες, λ.χ. καταγγελία συμβάσεως από το Γενικό Διευθυντή και τον Προσωπάρχη από κοινού ενεργούντων.

Ερωτήσεις

1. Τι είναι «δήλωση της ιδιωτικής θελήσεως»;

.....
.....
.....
.....

2. Τι ονομάζεται «οιονεί δικαιοπραξία»;

.....
.....
.....
.....

3. Τι ονομάζεται «ενοχική δικαιοπραξία»;

.....
.....
.....
.....

4. Πότε μια δικαιοπραξία λέγεται «μονομερής» και πότε «μη απευθυντέα»;

.....
.....
.....
.....

« ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ »

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε. Ευχαριστώ, στο όνομα του Αρεοπαγίτη κ. Λυμπερόπουλου, την Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων για την ευγενική πρόσκληση να είμαι ομιλητής σε αυτό το πράγματι άκρως ενδιαφέρον 1^ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο για το δίκαιο περιβάλλοντος. Ευχαριστώ, επίσης, την Οργανωτική Επιτροπή. Επιτρέψτε μου δε την ξεχωριστή αναφορά στην Εφέτη κ. Θάνου - Χριστοφίλου. Αναφορά ευχαριστιών, κυρίως για τη συμβολή της σε μία σχέση συνεννόησης και κατανόησης. Κύριε πρόεδρε, σπεύδω και εγώ να δηλώσω ότι παρίσταμαι με την επιστημονική μου ιδιότητα και μόνο.

Ο κοινός τόπος των δύο μειζόνων όρων της θεματικής «Ευρωπαϊκές εξωτερικές σχέσεις και προστασία του περιβάλλοντος» αναδεικνύεται από τη συνδυασμένη ανάγνωση σειράς διατάξεων της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση τόσο στη διατύπωση του Μάαστριχτ όσο και σε αυτή του Άμστερνταμ.

Σε επίπεδο «κοινών διατάξεων» της ΣΕΕ «η ένωση μεριμνά, ειδικότερα, για τη συνοχή του συνόλου της εξωτερικής δράσης στα πλαίσια των πολιτικών της στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, της ασφάλειας, της οικονομίας και της ανάπτυξης» (άρθρο Γ ΣΕΕ). Με τον όρο «ανάπτυξη» νοούνται οι σχέσεις της κοινοτικής Ευρώπης προς τρίτες αναπτυσσόμενες χώρες, σχέσεις οι οποίες ρυθμίζονται υπό τον τίτλο «Συνεργασία για την ανάπτυξη» (άρθρα 130Υ - 130Ω ΣΕΚ), αλλά και υπό σειρά ολόκληρη συμφωνιών ή συμβάσεων του αναπτυξιακού χαρακτήρα της Κοινότητας με τρίτες χώρες ή ομάδες χωρών που στηρίζονται σε άλλα εξουσιοδοτικά θεμέλια της ΣΕΚ.

Η συνεργασία για την ανάπτυξη ή την αναπτυξιακή πολιτική συνιστά μέρος των συνόλων ευρωπαϊκών εξωτερικών σχέσεων. Το περιβάλλον, συγκεκριμένα η περιβαλλοντική αναγέννηση, επικεντρωμένη στην ανθρώπινη διάσταση, αποτελεί, μαζί με τη μείωση της ένδειας, την παραγωγική απασχόληση και την κοινωνική ενσωμάτωση, πτυχή της λεγόμενης «αειφόρου ανθρώπινης ανάπτυξης», η οποία με τη σειρά της βρίσκεται στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής αναπτυξιακής πολιτικής.

Η προαναφερθείσα «ρήτρα μέριμνας» για τη συνοχή του συνόλου της εξωτερικής δράσης συνοδεύεται από την ευθύνη του Συμβουλίου και της Commission να εξασφαλίζουν τη συνοχή αυτή και - στη διατύπωση του Άμστερνταμ - να «συνεργάζονται προς τούτο». Κρίσιμο είναι ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή «εξασφαλίζουν, στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, την υλοποίηση αυτών των πολιτικών» (άρθρο Γ δεύτερο εδάφιο ΣΕΕ).

Η ρήτρα των «αντίστοιχων αρμοδιοτήτων» συναντάται και στον τίτλο «περιβάλλον» της ΣΕΚ (άρθρο 130 Ρ. παρ. 4) : «Στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Ο τρόπος της συνεργασίας της Κοινότητας μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 228.

Το προηγούμενο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαπραγματεύονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

Ερωτήσεις

1. Ποια θέματα βρίσκονται στο επίκεντρο της Ευρωπαϊκής πολιτικής, σύμφωνα με τον κ. Παπαστάμκο; (20-30 λέξεις)

.....

.....

.....

.....

**« ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΣΦΑΙΡΑΣ »**

1. Οι οιωνοί δεν ήταν φαινομενικά ποτέ καλύτεροι. Όχι μόνο ο αριθμός των εθνικών νόμων που ρητά αποσκοπούν στην προστασία των προσωπικών πληροφοριών έχει σταθερά αυξηθεί, όπως και μόνο το παράδειγμα των δύο πιο πρόσφατα θεσπισμένων ρυθμίσεων, του ιταλικού και του ελληνικού νόμου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, αποδεικνύει, αλλά επιπλέον νέοι, πολύ πιο φιλόδοξοι και λεπτομερέστερα επεξεργασμένοι διεθνείς κανόνες έχουν υιοθετηθεί. Έτσι η οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 1955 καθιέρωσε ένα υποχρεωτικό ρυθμιστικό καθεστώς για τα Κράτη - Μέλη, το οποίο ταυτόχρονα προσδένει τη διασυνοριακή ροή πληροφοριών σε σαφείς, εξίσου δεσμευτικές προϋποθέσεις. Έτσι, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας ψήφισε το 1996 έναν Κώδικα για την Πρακτική σχετικά με την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων, ο οποίος δείχνει παραστατικά την αργή αλλά αναπόφευκτη υποκατάσταση μιας ασαφούς γενικής προσέγγισης από συγκεκριμένους τομεακούς κανόνες. Έτσι, το 1994 η Παγκόσμια Οργάνωση Εμπορίου έθεσε τέλος στις απηνείς προσπάθειες να αντιμετωπίζονται οι προσωπικές πληροφορίες σαν απλό εμπόρευμα, αναγνωρίζοντας κατηγορηματικά το δικαίωμα των Κρατών - Μελών να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την αποτελεσματική προστασία των προσωπικών δεδομένων. Έτσι, το καθένα τελικά από αυτά τα κείμενα επιβεβαίωσε ότι η προστασία των προσωπικών πληροφοριών συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση (*conditio sine qua non*) της ατομικής ικανότητας επίκλησης και άσκησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Και όμως, παρ' όλα αυτά τα αναμφισβήτητα ενθαρρυντικά σημάδια η προστασία των προσωπικών δεδομένων βρίσκεται, ένα τέταρτο του αιώνα μετά τη θέσπιση του πρώτου νόμου, μπροστά σε ένα σταυροδρόμι. Για τέσσερις τουλάχιστον λόγους: παρά τις αντίθετες διαβεβαιώσεις η αντίθεση σε μια αναγκαστικού δικαίου ρύθμιση μεγαλώνει, το σύνολο των επεξεργασμένων προσωπικών δεδομένων αυξάνει σταθερά, η φύση τους αλλάζει σε μεγάλο βαθμό και η τεχνική υποδομή τροποποιείται όλο και πιο γρήγορα.
2. Η ιστορία της προστασίας προσωπικών δεδομένων χαρακτηρίζεται από την αργή αλλά οριστική αλλαγή από καλοπροαίρετες εκκλήσεις σε όλο και περισσότερο συγκεκριμένες νομοθετικές ρυθμίσεις. Όσο διαφορετικοί και αν είναι οι νόμοι, όλοι τους εκφράζουν την πεποίθηση ότι μια αποτελεσματική προστασία προϋποθέτει υποχρεωτικούς κανόνες που καθορίζουν με σαφήνεια τα όρια της χρήσης των προσωπικών δεδομένων και ρητά υποδεικνύουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να γίνει η επεξεργασία τους. Ακριβώς γι' αυτό το λόγο ήδη το Συμβούλιο της Ευρώπης δεν περιορίστηκε στην απλή απαρίθμηση μερικών γενικών αρχών. Αντίθετα η Σύμβαση του 1981 αντιμετωπίστηκε εξ αρχής σαν μια ρύθμιση ο πρωταρχικός σκοπός της οποίας είναι να παρακινήσει ιδιαίτερα τα Κράτη - Μέλη στη θέσπιση ειδικών νόμων για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων. Η οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης του 1995 προχωρεί ακόμη περισσότερο. Υποχρεώνει τα Κράτη - Μέλη να ψηφίσουν νόμους που θα επιβεβαιώνουν και θα συμπληρώνουν λεπτομερώς τους κανόνες που περιέχονται στην Οδηγία, θέτει δε προθεσμία για την έκδοση των σχετικών νόμων το τέλος Οκτωβρίου 1998. Εντούτοις, το αργότερο στις αρχές της δεκαετίας του '90, παράλληλα με τις εξακολουθούμενες προσπάθειες εξασφάλισης μιας στερεάς νομοθετικής βάσης, άρχισε να διαφαίνεται η ανάγκη αναθεώρησης της νομοθετικής προσέγγισης, αρχικά στις συζητήσεις για την αλλαγή του σουηδικού νόμου και αργότερα για παράδειγμα στη Δανία και τη Γερμανία. Η προσδοκία ήταν στην ουσία παντού η ίδια. Οι υποθετικά υπερβολικά πολύπλοκες, μέχρι υπέρμετρες, ρυθμίσεις θα έπρεπε να αντικατασταθούν από μερικούς κανόνες που θα εστιάζονται στις κύριες αρχές της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων και ταυτόχρονα θα μετατοπίζουν όσο γίνεται περισσότερο το κέντρο βάρους από τις γραφειοκρατικές και θεσμικές ρυθμίσεις στη συγκατάθεση του υποκειμένου των προσωπικών δεδομένων. Με μια παρόμοια αντίδραση ο Υπουργός Δικαιοσύνης της Αυστραλίας εγκατάλειψε το Μάη του 1997 την αρχική του πρόθεση να προωθήσει υποχρεωτικούς κανόνες για τον ιδιωτικό τομέα και υπερασπίστηκε μια καθαρά εθελοντική προσέγγιση, η οποία σύμφωνα με τα ίδια του τα λόγια «θα παράσχει στους καταναλωτές την προστασία που θέλουν χωρίς να επιβάλλει περιττά βάρη και περιορισμούς στις επιχειρήσεις». Όσο πειστικές και αν ακούγονται ορισμένες τουλάχιστον από τις παραπάνω παρατηρήσεις, παραβλέπουν μια σειρά από εμπειρίες που κατ' επανάληψη επιβεβαιώθηκαν από την εξέλιξη της προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Πρώτον, ποτέ δεν υπήρξε ούτε πρόκειται να υπάρξει ένα και μοναδικό νομοθετικό πρότυπο. Όλες οι ρυθμίσεις αρχίζοντας από το νόμο του Ομόσπονδου Κρατίδιου της Έσσης το 1970 και καταλήγοντας στον ιταλικό νόμο του 1996 και τον ελληνικό του 1997 αντικατοπτρίζουν ειδικές περιόδους στην ιστορία των προσπαθειών να κατανοηθούν και να ελεγχθούν οι επιπτώσεις μιας αυξανόμενα πολύμορφη επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων και για αυτόν το λόγο φέρουν έκδηλα τα σημάδια των αλλαγών της τεχνολογίας. Καμιά υπάρχουσα ρύθμιση δεν μπορεί επομένως να ισχυριστεί ότι είναι απρόσβλητη απέναντι στην αναγκαιότητα μιας συνεχούς γενικής αναθεώρησης. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι μια ατελείωτη διαδικασία μάθησης. Η αποτελεσματικότητά της κατά συνέπεια εξαρτάται πρώτα και κύρια από τη συνεχόμενη κριτική αναθεώρηση της νομοθετικής προσέγγισης. Δεύτερον, μια απλή ματιά στους περισσότερους από τους νόμους προστασίας των προσωπικών δεδομένων αποκαλύπτει ότι όλοι περιείχαν και σε μεγάλο βαθμό εξακολουθούν να περιλαμβάνουν αφηρημένους, γενικούς κανόνες για ουσιαστικά ιστορικούς, εύκολα αντιληπτούς λόγους. Η γοργά διαδεδομένη πεποίθηση ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα του ατόμου, επομένως και η δημοκρατική δομή της κοινωνίας, απειλούνταν από την ουσιαστικά απεριόριστη

συγκέντρωση προσωπικών δεδομένων και την αυτοματοποιημένη δυνατότητα πολυλειτουργικής επεξεργασίας τους στα τέλη της δεκαετίας του '60 και στις αρχές της δεκαετίας του '70 βρισκόταν σε καταφανή αντίθεση με την έλλειψη εμπειριών πάνω σε μια τεχνολογία όχι μόνο ακόμη άγνωστη αλλά η οποία φανερά ξεπερνούσε όλες τις προηγούμενες δυνατότητες επεξεργασίας. Μια γενική προσέγγιση πρόσφερε δύο πλεονεκτήματα. Επέτρεπε να θεσπιστούν οι πρώτοι περιορισμοί για όλες τις χρήσεις των προσωπικών δεδομένων και βοηθούσε στο να επεκταθεί με σχετική ευκολία το πεδίο εφαρμογής των υπαρχόντων κανόνων. Αλλά το φαινομενικά μεγαλύτερο προσόν της γενικής προσέγγισης γρήγορα αποδείχθηκε το μεγαλύτερο μειονέκτημά της. Όσο περισσότερο διαδιδόταν η αυτοματοποιημένη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων τόσο περισσότερο γινόταν φανερό ότι η έλλειψη ακρίβειας των γενικών κανόνων υπονομεύει την αποτελεσματικότητα της προστασίας. Όπου το περιεχόμενο των κανόνων εξαντλείται σε μερικές σκόπιμα αφηρημένες αρχές οι ίδιοι αυτοί κανόνες αναπόφευκτα συνεπάγονται ένα περιθώριο ερμηνείας που εύκολα μπορούν να εκμεταλλευθούν οι υπεύθυνοι της επεξεργασίας σε βάρος των υποκειμένων των δεδομένων. Αντί, με άλλα λόγια, να δοθεί στα υποκείμενα η δυνατότητα να επικαλούνται σαφή όρια της επεξεργασίας των δεδομένων τους, επιβαρύνονται με την αμφισημία κανόνων που όλο και περισσότερο τους «υποχρεώνουν» σε καθαρά αμυντικές αντιδράσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η τύχη του δικαιώματος πρόσβασης στην περίπτωση των αρχείων της αστυνομίας. Όσο η πρόσβαση δεν αποτελούσε παρά έναν τελειώς γενικό κανόνα, οι αστυνομικές αρχές συστηματικά εκμεταλλεύονταν με επιτυχία τις ασαφείς διατυπώσεις και εμπόδιζαν την πρόσβαση. Από τη στιγμή που η γενική αρχή συμπληρώθηκε από ειδικές τομεακές ρυθμίσεις με άμεσους αποδέκτες τις αστυνομικές αρχές και που ταυτόχρονα αναγνώριζαν στο υποκείμενο των δεδομένων το δικαίωμα γνώσης και καθόριζαν τις προϋποθέσεις άσκησής του, η κατάσταση άλλαξε ριζικά. Η πρόσβαση από εξαίρεση έγινε κανόνας. Διαφυγές με τη βοήθεια της ερμηνείας αποκλείστηκαν. Η υποστήριξη επομένως της επιστροφής σε ρυθμίσεις που δεν θα περιέχουν τίποτα περισσότερο από μερικές γενικότητες αποτελεί καθαρή οπισθοδρόμηση. Τα υποκείμενα των δεδομένων εκτίθενται και πάλι στις παγίδες μιας ερμηνείας το αποτέλεσμα της οποίας δεν μπορούν ούτε να προβλέψουν ούτε να επηρεάσουν.

Ερωτήσεις

1. Γιατί σήμερα είναι κρίσιμο το θέμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων; (10 λέξεις)

.....

.....

.....

.....

2. Ποια ήταν η βασική προσδοκία των πρόσφατων νόμων περί προσωπικών δεδομένων; (20 λέξεις)

.....

.....

.....

.....

1. Με ποια επιχειρήματα αντιμετωπίζει ο γράφων τις ρυθμίσεις του 1997 του Υπ. Δικαιοσύνης της Αυστραλίας; (30 λέξεις)

.....

.....

.....

.....